

	ΓΕΝΕΣΙΣ 1	
1	ἐν ἀρχῇ ἐποίησεν ὁ θεὸς τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν In <i>the</i> beginning God created ¹ the heavens ² and the earth. ³ In <i>the</i> beginning of God creating the heavens and the earth. ⁴	בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ :
2	ἢ δὲ γῆ ἦν ἀόρατος καὶ ἀκατασκευάστος ⁶ καὶ σκότος ἐπάνω τῆς ἀβύσσου καὶ πνεῦμα θεοῦ ἐπεφέρετο ἐπάνω τοῦ ὕδατος ⁷	וְהָאָרֶץ הָיְתָה תֵהוֹ וּבְהוֹ ⁵ וַחֲשֹׁךְ עַל-פְּנֵי תְהוֹם וְרוּחַ אֱלֹהִים מְרַחֶפֶת עַל-פְּנֵי הַמַּיִם :
3	καὶ εἶπεν ὁ θεός γενηθήτω φῶς καὶ ἐγένετο φῶς	וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אוֹר וַיְהִי-אוֹר :
4	καὶ εἶδεν ὁ θεὸς τὸ φῶς ὅτι καλόν καὶ διεχώρισεν ὁ θεὸς ἀνά μέσον τοῦ φωτὸς καὶ ἀνά μέσον τοῦ σκότους	וַיַּרְא אֱלֹהִים אֶת-הָאוֹר כִּי-טוֹב וַיַּבְדֵּל אֱלֹהִים בֵּין הָאוֹר וּבֵין הַחֹשֶׁךְ :
5	καὶ ἐκάλεσεν ὁ θεὸς τὸ φῶς ἡμέραν καὶ τὸ σκότος ἐκάλεσεν νύκτα καὶ ἐγένετο ἑσπέρα καὶ ἐγένετο πρωί ἡμέρα μία	וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לְאוֹר יוֹם וְלַחֹשֶׁךְ לַיְלָה וַיְהִי-עֶרֶב וַיְהִי-בֹקֶר יוֹם אֶחָד : {פ}
6	καὶ εἶπεν ὁ θεός γενηθήτω στερέωμα ἐν μέσῳ τοῦ ὕδατος καὶ ἔστω διαχωρίζον ἀνά μέσον ὕδατος καὶ ὕδατος καὶ ἐγένετο οὕτως	וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי רָקִיעַ בְּתוֹךְ הַמַּיִם וַיְהִי מַבְדִּיל בֵּין מַיִם לַמַּיִם :
	<i>Ant.</i> 1.30 μετὰ δὴ τοῦτο τῇ δευτέρᾳ τῶν ἡμερῶν τὸν οὐρανὸν τοῖς ὅλοις ἐπιτίθησιν ὅτ' αὐτὸν ἀπὸ τῶν ἄλλων διακρίνας κατ' αὐτὸν ἠξίωσε τετάχθαι κρύσταλλον τε περιπήξας αὐτῷ καὶ νότιον αὐτὸν	JOE Antiquities of the Jews 1:30 After this, on the second day, he placed the heaven over the whole world, and separated it from the

¹ Josephus wrote, Ἐν ἀρχῇ ἔκτισεν (‘founded’-LXX ἐποίησεν) ὁ θεὸς τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν (Ant 1:27). cf. Matt. 19.4, Mar. 13.19, Rom. 1.25, Rev. 4.11, 10.6. etc.

² Sailhamer notes (*EBC*, 2:22) that Rashi believed that the “שָׁמַיִם” were created from ‘fire’ אֵשׁ and ‘water’ מַיִם”. He notes also that “Rashi reasoned quite simply that if the ‘heavens’ were created from fire and water in v.1, the *water* must have already been in existence prior to v.1. If such were the case, v.1 could not refer to an absolute beginning (traditional view) and so had to be read as a construct (circumstantial clause).”

³ Sailhamer sees in גְּרָאָה not ‘earth’ but rather ‘land’, referring to the land of the covenant. (*EBC* 2:19)

⁴ There is a great deal of discussion of whether the first phrase should be taken as an absolute phrase or a construct phrase. The absolute yields the more traditional “In the beginning God created” whereas most who follow the construct argument translate the opening phrase as a temporal background, “When God began creating . . .” (c.f. Esp. Sailhamer, *EBC* and Matthews, *NAC*).

⁵ A hendiadys (ἔν+δια+δυσιν) construction—one concept represented by two words joined by *and*. For a detailed discussion of these terms cf. Westermann, *Genesis 1-11*, 103. There he uses the single term *Tohuwabohu* to describe the concept presented by the two Hebrew words.

⁶ “Scholars have noted that ἀορατος is a distinctive philosophical term in Greek, used by Plato to denote the ‘unseen’ preexisting world of ideas (Sophists 246a-c; Theaetetus 155e; Timaeus 51a; see Hanhart 1992: 367; Harl 1986: 87; Rösel 1994: 31). This choice of a Greek equivalent expresses something of Platonic cosmology in biblical guise, perhaps joining the cosmologies of Plato and Moses . . .” Ronald S. Hendel, *The Text of Genesis 1-11* (New York: Oxford University Press, 1998), 19.

⁷ The issue of the “Gap Theory” centers around these verses and their translation as, “the earth *became* formless and void.” Mark Rooker shows convincingly that the grammar mitigates strongly against this theory in his *Studies in Hebrew Language, Intertextuality, and Theology*, 137-171.

	καὶ ὑετώδη πρὸς τὴν ἀπὸ τῶν δρόσων ὠφέλειαν ἀρμοδίως τῇ γῆ μηχανησάμενος	other parts; and he determined it should stand by itself. He also placed a crystalline [firmament] around it, and put it together in a manner agreeable to the earth, and fitted it for giving moisture and rain, and for affording the advantage of the dew.
7	καὶ ἐποίησεν ὁ θεὸς τὸ στερέωμα καὶ διεχώρισεν ὁ θεὸς ἀνά μέσον τοῦ ὕδατος ὃ ἦν ὑποκάτω τοῦ στερεώματος καὶ ἀνά μέσον τοῦ ὕδατος τοῦ ἐπάνω τοῦ στερεώματος (no Greek for this clause)!	וַיַּעַשׂ אֱלֹהִים אֶת־הַרְקִיעַ * וַיַּבְדֵּל בֵּין הַמַּיִם אֲשֶׁר מִתַּחַת לַרְקִיעַ וּבֵין הַמַּיִם אֲשֶׁר מֵעַל לַרְקִיעַ וַיְהִי־כֵן:
8	καὶ ἐκάλεσεν ὁ θεὸς τὸ στερέωμα οὐρανόν καὶ εἶδεν ὁ θεὸς ὅτι καλόν καὶ ἐγένετο ἑσπέρα καὶ ἐγένετο πρωί ἡμέρα δευτέρα	וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לַרְקִיעַ שָׁמַיִם וַיְהִי־עֶרֶב וַיְהִי־בֹקֶר יוֹם שֵׁנִי:
9	καὶ εἶπεν ὁ θεός συναχθήτω τὸ ὕδωρ τὸ ὑποκάτω τοῦ οὐρανοῦ εἰς συναγωγὴν μίαν καὶ ὀφθήτω ἡ ξηρά καὶ ἐγένετο οὕτως καὶ συνήχθη τὸ ὕδωρ τὸ ὑποκάτω τοῦ οὐρανοῦ εἰς τὰς συναγωγὰς αὐτῶν καὶ ὤφθη ἡ ξηρά	וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יִקְוּ הַמַּיִם מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם אֶל־מְקוֹם אֶחָד וַתֵּרְאֶה הַיַּבְשָׁה וַיְהִי־כֵן:
	Interesting that the LXX does not leave it as, “and it was so” but repeats command, doing what some of the verses do by stating what will happen in one verse and telling how it happened in the next.	
10	καὶ ἐκάλεσεν ὁ θεὸς τὴν ξηρὰν γῆν καὶ τὰ συστήματα τῶν ὑδάτων ἐκάλεσεν θαλάσσας καὶ εἶδεν ὁ θεὸς ὅτι καλόν	וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לַיַּבְשָׁה אֶרֶץ וּלַמְּקוֹה הַמַּיִם קָנָא יַמִּים וַיִּרָא אֱלֹהִים כִּי־טוֹב:
11	καὶ εἶπεν ὁ θεός βλαστησάτω ἡ γῆ βοτάνην χόρτου σπείρον σπέρμα κατὰ γένος καὶ καθ’ ὁμοιότητα καὶ ξύλον κάρπιμον ποιοῦν καρπὸν οὐ τὸ σπέρμα αὐτοῦ ἐν αὐτῷ κατὰ γένος ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ἐγένετο οὕτως	וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים תְּדַשֵּׂא הָאָרֶץ דֶּשֶׂא עֵשֶׂב מִזְרִיעַ זֶרַע עֵץ פְּרִי עֹשֶׂה פְרִי לְמִינּוֹ אֲשֶׁר זֶרְעוֹ־בּוֹ עַל־הָאָרֶץ וַיְהִי־כֵן:
12	καὶ ἐξήνεγκεν ἡ γῆ βοτάνην χόρτου σπείρον σπέρμα κατὰ γένος καὶ καθ’ ὁμοιότητα καὶ ξύλον κάρπιμον ποιοῦν καρπὸν οὐ τὸ σπέρμα αὐτοῦ ἐν αὐτῷ κατὰ γένος ἐπὶ τῆς γῆς καὶ εἶδεν ὁ θεὸς ὅτι καλόν	וַתּוֹצֵא הָאָרֶץ דֶּשֶׂא עֵשֶׂב מִזְרִיעַ זֶרַע לְמִינֵהוּ וְעֵץ עֹשֶׂה פְרִי אֲשֶׁר זֶרְעוֹ־בּוֹ לְמִינֵהוּ וַיִּרָא אֱלֹהִים כִּי־טוֹב:
13	καὶ ἐγένετο ἑσπέρα καὶ ἐγένετο πρωί ἡμέρα τρίτη	וַיְהִי־עֶרֶב וַיְהִי־בֹקֶר יוֹם שְׁלִישִׁי:
14	καὶ εἶπεν ὁ θεός γενηθήτωσαν φαστήρες ἐν τῷ στερεώματι τοῦ οὐρανοῦ εἰς φαύσιν τῆς γῆς τοῦ διαχωρίζειν ἀνά μέσον τῆς ἡμέρας καὶ ἀνά μέσον τῆς νυκτὸς καὶ ἔστωσαν εἰς σημεῖα καὶ εἰς καιροὺς καὶ εἰς ἡμέρας καὶ εἰς ἔνιαυτούς	וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי מֵאֲרֵת בְּרָקִיעַ הַשָּׁמַיִם לְהַבְדִּיל בֵּין הַיּוֹם וּבֵין הַלַּיְלָה וְהָיוּ לְאֹתוֹת וּלְמוֹעֲדִים וּלְיָמִים וּשְׁנָיִם:

15	καὶ ἔστωσαν εἰς φαῦσιν ἐν τῷ στερεώματι τοῦ οὐρανοῦ ὥστε φαίνειν ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ἐγένετο οὕτως	וַהֲיוּ לְמֵאוֹרֹת בְּרָקִיעַ הַשָּׁמַיִם לְהָאִיר עַל-הָאָרֶץ וַיְהִי-כֵן:
16	καὶ ἐποίησεν ὁ θεὸς τοὺς δύο φωστῆρας τοὺς μεγάλους τὸν φωστῆρα τὸν μέγαν εἰς ἀρχὰς τῆς ἡμέρας καὶ τὸν φωστῆρα τὸν ἐλάσσων εἰς ἀρχὰς τῆς νυκτός καὶ τοὺς ἀστέρας	וַיַּעַשׂ אֱלֹהִים אֶת-שְׁנֵי הַמְּאֹרֹת הַגְּדֹלִים אֶת-הַמְּאֹר הַגְּדֹל לְמַמְשֶׁלֶת הַיּוֹם וְאֶת-הַמְּאֹר הַקָּטָן לְמַמְשֶׁלֶת הַלַּיְלָה וְאֵת הַכּוֹכָבִים:
17	καὶ ἔθετο αὐτοὺς ὁ θεὸς ἐν τῷ στερεώματι τοῦ οὐρανοῦ ὥστε φαίνειν ἐπὶ τῆς γῆς	וַיִּתֵּן אֹתָם אֱלֹהִים בְּרָקִיעַ הַשָּׁמַיִם לְהָאִיר עַל-הָאָרֶץ:
18	καὶ ἄρχειν τῆς ἡμέρας καὶ τῆς νυκτός καὶ διαχωρίζειν ἀνά μέσον τοῦ φωτός καὶ ἀνά μέσον τοῦ σκοτός καὶ εἶδεν ὁ θεὸς ὅτι καλόν	וּלְמַשֵּׁל בַּיּוֹם וּבַלַּיְלָה וּלְהַבְדִּיל בֵּין הָאֹר וּבֵין הַחֹשֶׁךְ וַיֵּרָא אֱלֹהִים כִּי-טוֹב:
19	καὶ ἐγένετο ἑσπέρα καὶ ἐγένετο πρωί ἡμέρα τετάρτη	וַיְהִי-עֶרֶב וַיְהִי-בֹקֶר יוֹם רְבִיעִי:
20	καὶ εἶπεν ὁ θεός ἐξαγαγέτω τὰ ὕδατα ἔρπετὰ ψυχῶν ζωσῶν καὶ πετεινὰ πετόμενα ἐπὶ τῆς γῆς κατὰ τὸ στερέωμα τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἐγένετο οὕτως	וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יִשְׂרְצוּ הַמַּיִם שָׂרָץ נֶפֶשׁ חַיָּה וְעוֹף יַעֲוֹף עַל-הָאָרֶץ עַל-פְּנֵי רְקִיעַ הַשָּׁמַיִם:
	Why not a passive?	
21	καὶ ἐποίησεν ὁ θεὸς τὰ κῆτη τὰ μεγάλα καὶ πάσαν ψυχὴν ζώων ἔρπετων ἃ ἐξήγαγεν τὰ ὕδατα κατὰ γένη αὐτῶν καὶ πᾶν πετεινὸν πτερωτὸν κατὰ γένος καὶ εἶδεν ὁ θεὸς ὅτι καλά	וַיַּבְרָא אֱלֹהִים אֶת-הַתַּיְמָנִים הַגְּדֹלִים וְאֵת כָּל-נֶפֶשׁ הַחַיָּה הַרְמֹשֶׁת אֲשֶׁר שָׂרְצוּ הַמַּיִם לְמִינֵיהֶם וְאֵת כָּל-עוֹף כָּנָף לְמִינֵהוּ וַיֵּרָא אֱלֹהִים כִּי-טוֹב:
22	καὶ ἠυλόγησεν αὐτὰ ὁ θεὸς λέγων αὐξάνεσθε καὶ πληθύνεσθε καὶ πληρώσατε τὰ ὕδατα ἐν ταῖς θαλάσσαις καὶ τὰ πετεινὰ πληθυνέσθωσαν ἐπὶ τῆς γῆς	וַיְבָרֶךְ אֹתָם אֱלֹהִים לֵאמֹר פְּרוּ וּרְבוּ וּמְלֵאוּ אֶת-הַמַּיִם בַּמַּיִם וְהָעוֹף יִרֶב בְּאָרֶץ:
23	καὶ ἐγένετο ἑσπέρα καὶ ἐγένετο πρωί ἡμέρα πέμπτη	וַיְהִי-עֶרֶב וַיְהִי-בֹקֶר יוֹם חַמִּישִׁי:
24	καὶ εἶπεν ὁ θεός ἐξαγαγέτω ἡ γῆ ψυχὴν ζώσαν κατὰ γένος τετράποδα καὶ ἔρπετὰ καὶ θηρία τῆς γῆς κατὰ γένος καὶ ἐγένετο οὕτως	וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים תּוֹצֵא הָאָרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה לְמִינָהּ בְּהֵמָה וְרֶמֶשׂ וְחַיְתוֹ-אָרֶץ לְמִינָהּ

		וַיְהִי־כֵן
25	καὶ ἐποίησεν ὁ θεὸς τὰ θηρία τῆς γῆς κατὰ γένος καὶ τὰ κτῆνη κατὰ γένος καὶ πάντα τὰ ἔρπετά τῆς γῆς κατὰ γένος αὐτῶν καὶ εἶδεν ὁ θεὸς ὅτι καλά	וַיַּעַשׂ אֱלֹהִים אֶת־חַיֵּי הָאָרֶץ לְמִינֵהוּ וְאֶת־הַבְּהֵמָה לְמִינֵהוּ וְאֶת־כָּל־רֶמֶשׂ הָאֲדָמָה לְמִינֵהוּ וַיַּרְא אֱלֹהִים כִּי־טוֹב׃
26	καὶ εἶπεν ὁ θεός ποιήσωμεν ἄνθρωπον κατ' εἰκόνα ἡμετέραν καὶ καθ' ὁμοίωσιν καὶ ἀρχέτωσαν τῶν ἰχθύων τῆς θαλάσσης καὶ τῶν πετεινῶν τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῶν κτηνῶν καὶ πάσης τῆς γῆς καὶ πάντων τῶν ἔρπετων τῶν ἔρπόντων ἐπὶ τῆς γῆς	אֱלֹהִים וַיֹּאמֶר נַעֲשֶׂה אָדָם בְּצַלְמֵנוּ כְּדֹמֹתֵינוּ וַיְרַדְהוּ בְרֵגַת הַיָּם וּבְעוֹף הַשָּׁמַיִם וּבַבְּהֵמָה וּבְכָל־הָאָרֶץ וּבְכָל־הַרֶמֶשׂ הַרֶמֶשׂ עַל־הָאָרֶץ׃
27	καὶ ἐποίησεν ὁ θεὸς τὸν ἄνθρωπον κατ' εἰκόνα θεοῦ ἐποίησεν αὐτόν ἄρσεν καὶ θήλυ ἐποίησεν αὐτοῦς	וַיְבָרֵא אֱלֹהִים אֶת־הָאָדָם בְּצַלְמוֹ בְּצֶלֶם אֱלֹהִים בָּרָא אֹתוֹ זָכָר וּנְקֵבָה בָּרָא אֹתָם׃
28	καὶ ἠυλόγησεν αὐτοὺς ὁ θεὸς λέγων αὐξάνεσθε καὶ πληθύνεσθε καὶ πληρώσατε τὴν γῆν καὶ κατακυριεύσατε αὐτῆς καὶ ἄρχετε τῶν ἰχθύων τῆς θαλάσσης καὶ τῶν πετεινῶν τοῦ οὐρανοῦ καὶ πάντων τῶν κτηνῶν καὶ πάσης τῆς γῆς καὶ πάντων τῶν ἔρπετων τῶν ἔρπόντων ἐπὶ τῆς γῆς	וַיְבָרֶךְ אֹתָם אֱלֹהִים וַיֹּאמֶר לָהֶם אֱלֹהִים פְּרוּ וּרְבוּ וּמְלֵאוּ אֶת־הָאָרֶץ וּכְבֹשׁוּהָ וּרְדוּ בְרֵגַת הַיָּם וּבְעוֹף הַשָּׁמַיִם וּבְכָל־חַיָּה הַרְמִשֵּׁת עַל־הָאָרֶץ
29	καὶ εἶπεν ὁ θεός ἰδοὺ δέδωκα ὑμῖν πᾶν χόρτον σπορίμιον σπείρον σπέρμα ὃ ἐστὶν ἐπάνω πάσης τῆς γῆς καὶ πᾶν ξύλον ὃ ἔχει ἐν ἑαυτῷ καρπὸν σπέρματος σπορίμιου ὑμῖν ἔσται εἰς βρώσιν	וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים הִנֵּה נָתַתִּי לָכֶם אֶת־כָּל־עֵשֶׂב וְרֹעַ זֶרַע אֲשֶׁר עַל־פְּנֵי כָל־הָאָרֶץ וְאֶת־כָּל־הָעֵץ אֲשֶׁר־בּוֹ פְרִי־עֵץ זֶרַע זֶרַע לָכֶם יִהְיֶה לְאֹכְלָה׃
30	καὶ πᾶσι τοῖς θηρίοις τῆς γῆς καὶ πᾶσι τοῖς πετεινοῖς τοῦ οὐρανοῦ καὶ παντὶ ἔρπετῶ τῶ ἔρποντι ἐπὶ τῆς γῆς ὃ ἔχει ἐν ἑαυτῷ ψυχὴν ζωῆς πάντα χόρτον χλωρὸν εἰς βρώσιν καὶ ἐγένετο οὕτως	וּלְכָל־חַיָּת הָאָרֶץ וּלְכָל־עוֹף הַשָּׁמַיִם וּלְכָל־רֶמֶשׂ עַל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר־בוֹ נֶפֶשׁ חַיָּה אֶת־כָּל־יֶרֶק עֵשֶׂב לְאֹכְלָה וַיְהִי־כֵן׃
31	καὶ εἶδεν ὁ θεὸς τὰ πάντα ὅσα ἐποίησεν καὶ ἰδοὺ καλὰ λίαν καὶ ἐγένετο ἑσπέρα καὶ ἐγένετο πρωί ἡμέρα ἕκτη	וַיַּרְא אֱלֹהִים אֶת־כָּל־אֲשֶׁר עָשָׂה וְהִנֵּה טוֹב מְאֹד וַיְהִי־עֶרֶב וַיְהִי־בֹקֶר יוֹם הַשְּׁשִׁי׃